

การแบ่งปันผลประโยชน์กับ อุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ของไทย

สมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์ไทย

พาโชค พงษ์พานิช

วันที่ 1 เมษายน 2558

วงจรรธุรกิจเมล็ดพันธุ์

แหล่งพันธุ์กรรม

- พันธุ์พืชป่า
- พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น
- พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป
- พันธุ์พืชใหม่
- พันธุ์พืชนำเข้า/พันธุ์ปรับปรุง/พันธุ์การค้า

การปรับปรุงพันธุ์

- ผสมพันธุ์และคัดเลือกสายพันธุ์
- สร้างสายพันธุ์แท้ พันธุ์ผสมเปิด พันธุ์ลูกผสม
- ทดสอบพันธุ์ในระดับแปลงวิจัยและเกษตรกร
- ทดสอบพันธุ์ในระดับการค้า

การผลิตและการตลาด

- ส่งเสริมการขาย
- จำหน่ายเป็นการค้า

วงจรงานปรับปรุงพันธุ์พืช

การรวบรวมเชื้อพันธุกรรม

 พันธุ์พืชป่า

 พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น

 พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป

 พันธุ์พืชใหม่

ข้อสังเกต

- ❑ กฎหมายไม่ได้ระบุให้มีการจัดทำทะเบียนรายการบัญชีพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป
- ❑ การตีความ คำจำกัดความของคำว่า “พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป”

“พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป”

หมายความว่า พันธุ์พืชที่กำเนิดภายในประเทศหรือมีอยู่ในประเทศ ซึ่งได้มีการใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย และให้หมายรวมถึงพันธุ์พืชที่ไม่ใช่พันธุ์พืชใหม่ พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น หรือพันธุ์พืชป่า

การรวบรวมเชื้อพันธุกรรม

ประเด็นการจัดกลุ่ม?

- พันธุ์พืชนำเข้า
- พันธุ์พืชการค้า
- พันธุ์พืชปรับปรุง
 - ราชการ
 - เอกชน
 - บุคคล
- พันธุ์พืชการค้าพันธุ์พืชปรับปรุง ที่อยู่ในครอบครอง ก่อนปี 2542

อนุพันธ์ของพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป

ไม่ได้ใช้ประโยชน์ทางการค้า

A พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป

A

X

B

C

จัดเป็นพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปหรือไม่?

นำไปปรับปรุงพันธุ์ต่อ
โดยผสมกับพันธุ์ D

C

X

D

E

พันธุ์การค้า

ประเด็นการแบ่งปันผลประโยชน์ที่ต้องพิจารณา

- เชื้อพันธุกรรมที่ปรับปรุงและพัฒนาโดยภาคเอกชน ถือว่าเป็นทรัพย์สินทางปัญญา และความลับทางการค้า
- การแลกเปลี่ยนเชื้อพันธุกรรมของเอกชนที่มีเครือข่ายระหว่างประเทศ ต้องขออนุญาตและตกลงแบ่งปันผลประโยชน์
- การนำเข้าเชื้อพันธุกรรมจากต่างประเทศของเอกชน อาจทำให้เสียสิทธิความเป็นเจ้าของ เมื่อนำพันธุ์นั้นมาปรับปรุงพันธุ์ต่อยอดในประเทศไทย
- การตีความให้พันธุ์พืชปรับปรุงที่พัฒนาโดยนักปรับปรุงพันธุ์พืชเป็นพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปจะส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจในการส่งเสริมและพัฒนาวงการปรับปรุงพันธุ์พืช

พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

มาตรา 52

ผู้ใดเก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป พันธุ์พืชป่า หรือส่วนหนึ่งของพันธุ์พืชดังกล่าว เพื่อการปรับปรุงพันธุ์ ศึกษาทดลอง หรือวิจัยเพื่อประโยชน์ในทางการค้า จะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ โดยให้นำเงินรายได้ตามข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ส่งเข้ากองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 53

ผู้ใดศึกษา วิจัย ทดลองพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป พันธุ์พืชป่า หรือส่วนหนึ่งของพันธุ์พืชดังกล่าว ที่มีได้มีวัตถุประสงค์ทางการค้า ให้ปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

การตกลงแบ่งปันผลประโยชน์

สมาชิกของสมาคมการค้าเมล็ดพันธุ์ไทย เห็น
ด้วยในหลักการกับการแบ่งปันผลประโยชน์
ตามมาตรา 52 โดยมีประเด็นต้องพิจารณา
ให้เกิดความชัดเจน

การแบ่งปันผลประโยชน์

ความร่วมมือ

ผลงานวิจัย/วิจัยร่วม

การถ่ายทอดเทคโนโลยี

ฝึกอบรม

การพัฒนาบุคลากร

ให้อุปกรณ์

อื่นๆ

ตัวเงิน

จ่ายเป็นเงินก้อนครั้งเดียว

จ่ายเป็นเงินรายได้จำนวน
เท่ากันทุกปี

จ่ายเป็น % ตามผลประโยชน์
ที่เกิดขึ้นในแต่ละปี

การแบ่งปันผลประโยชน์-แบบตัวเงิน

จ่ายเป็นเงินก้อนครั้งเดียว

จ่ายเป็นเงินรายได้ทุกปีตามแต่ตกลงกัน

ขอบคุณครับ

